LIETUVOS RESPUBLIKOS SODININKŲ BENDRIJŲ ĮSTATYMO NR. IX-1934 6 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO AIŠKINAMASIS RAŠTAS

1. Įstatymo projekto rengimą paskatinusius priežastys, įstatymo projekto tikslai ir uždaviniai

Lietuvos Respublikos sodininkų bendrijų įstatymo Nr. IX-1934 6 straipsnio pakeitimo projekto (toliau – Įstatymo projektas) rengimą paskatino praktinės problemos, su kuriomis susiduriama norint perduoti savivaldybėms patikėjimo teise sodininkų bendrijų bendrojo naudojimo žemės sklypus, naudojamus keliams (gatvėms) eksploatuoti ar tiesti, ar žemės sklypus su juose esančiais keliais (gatvėmis). Pagal Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. rugsėjo 10 d. nutarimu Nr. 1418 patvirtintas Valstybinės žemės sklypų perdavimo valdyti, naudoti ir disponuoti jais taisykles savivaldybėms patikėjimo teise gali būti perduodami tik suformuoti žemės sklypai pagal teisės aktų nustatyta tvarka parengtus ir patvirtintus detaliuosius planus arba žemės valdos projektus. Soduose esančių valstybinės žemės sklypų kadastrinių matavimų atlikimui ir jų įregistravimui Nekilnojamojo turto registre iki šiol nenumatyti finansavimo šaltiniai. Sodininkų bendrijos dažniausiai atsisako finansuoti keliais (gatvėmis) užimtų žemės sklypų kadastrinius matavimus, kadangi ši žemė su keliais (gatvėmis) nuosavybės teise priklauso ne sodininkų bendrijoms, o valstybei, be to, sodininkų bendrijos neturi lėšų šiems darbams atlikti.

Įstatymo projekto tikslas – teisiškai sureguliuoti nuostatas dėl sodininkų bendrijų bendrojo naudojimo žemės sklypų, naudojamų keliams (gatvėms) eksploatuoti ar tiesti, ar žemės sklypų su juose esančiais keliais (gatvėmis) kadastrinių matavimų atlikimo, įregistravimo Nekilnojamojo turto registre ir tolimesnio vietinės reikšmės kelių (gatvių) projektavimo, tiesimo, rekonstravimo, taisymo (remonto) ir priežiūros darbų finansavimo, kad būtų galima Vyriausybės nustatyta tvarka vykdyti šių žemės sklypų perdavimą savivaldybėms patikėjimo teise.

Siekiant surasti lėšų sodininkų bendrijų bendrojo naudojimo žemės sklypų perdavimui savivaldybėms patikėjimo teise, kad sodininkų bendrijose būtų prižiūrimi ir tvarkomi vietinės reikšmės keliai, reikia numatyti, kad sodininkų bendrijų bendrojo naudojimo žemės sklypų, naudojamų keliams (gatvėms) eksploatuoti ar žemės sklypų su juose esančiais keliais (gatvėmis), kadastriniai matavimai ir įregistravimas Nekilnojamojo turto registre būtų finansuojamas iš Kelių priežiūros ir plėtros programos lėšų.

2. Įstatymo projekto iniciatoriai (institucija, asmenys ar piliečių įgalioti atstovai) ir rengėjai

Įstatymo projektą inicijavo Aplinkos ministerija, vykdydama Lietuvos Respublikos Ministro Pirmininko pavedimą, įformintą Vyriausybės kanclerio 2015 m. gruodžio 14 d. rezoliucija Nr. 13-4418. Minėtu pavedimu, atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos Seimo Aplinkos apsaugos komiteto 2015 m. gruodžio 9 d. posėdžio protokolo Nr. 107-P-29 sprendimą, pavesta Aplinkos ministerijai pateikti Vyriausybei svarstyti Lietuvos Respublikos sodininkų bendrijų įstatymo Nr. IX-1934 2, 6, 11, 15, 16, 17, 18, 22, 24, 27 ir 28 straipsnių pakeitimo įstatymo pakeitimus tarpusavyje suderinus 2 straipsnio 1 dalies ir 12 straipsnio 4 dalies nuostatas dėl įstatymo įgyvendinimo.

3. Dabartinis Įstatymo projekte aptartų teisinių santykių reguliavimas

Lietuvos Respublikos sodininkų bendrijų įstatymo Nr. IX-1934 2, 6, 11, 15, 16, 17, 18, 22, 24, 27 ir 28 straipsnių pakeitimo įstatyme (toliau – Įstatymas) teisiškai nesureguliuotos nuostatos dėl sodininkų bendrijų bendrojo naudojimo žemės sklypų, naudojamų keliams (gatvėms) eksploatuoti ar tiesti, ar žemės sklypų su juose esančiais keliais (gatvėmis) kadastrinių matavimų ir įregistravimo Nekilnojamojo turto registre darbų finansavimo, kad būtų galima Vyriausybės nustatyta tvarka vykdyti šių žemės sklypų perdavimą savivaldybėms patikėjimo teise. Vadovaujantis Lietuvos Respublikos nekilnojamojo turto kadastro įstatymo Nr. VIII-1764 nuostatomis, nekilnojamojo daikto kadastriniai matavimai – veiksmai, kuriais nustatoma nekilnojamojo daikto tapatybė, žemės sklypo ribų posūkio taškų ir statinių fizinių ribų koordinatės, geometriniai matmenys ir kita. Taigi, siekiant suformuoti nekilnojamąjį daiktą, kuris galėtų būti perduodamas savivaldybėms patikėjimo teise, turi būti atliekami nekilnojamojo daikto kadastriniai matavimai.

Pažymėtina, kad Lietuvos Respublikos Seimo Aplinkos apsaugos komitetas, svarstydamas parlamentinės kontrolės klausimą „Dėl Sodininkų bendrijų įstatymo įgyvendinimo“ konstatavo neatitikimus tarp Įstatymo 2 straipsnio 1 dalies ir 12 straipsnio 4 dalies nuostatų, todėl 2015 m. gruodžio 9 d. protokolu Nr. 107-P-29 pavedė Vyriausybei pateikti svarstyti Sodininkų bendrijų įstatymo pakeitimus tarpusavyje suderinus 2 straipsnio 1 dalies ir 12 straipsnio 4 dalies nuostatas dėl Sodininkų bendrijų įstatymo įgyvendinimo.

Įstatymo 2 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad sodininkų bendrijų bendrojo naudojimo žemėje esančių vidaus kelių perdavimo programą tvirtina Vyriausybė, o 12 straipsnio 4 dalies nuostatos sudaro prielaidas minėtą programą tvirtinti Vyriausybės įgaliotai institucijai, nes nurodyta, kad Lietuvos Respublikos Vyriausybė ar jos įgaliota institucija iki 2015 m. liepos 31 d. patvirtina Sodininkų bendrijų bendrojo naudojimo žemėje esančių vidaus kelių perdavimo programą ir nustato bendrijos bendrojo naudojimo žemėje esančių vidaus kelių, kaip nekilnojamojo turto objektų, formavimo ir jų kadastrinių matavimų tvarką.

Lietuvos Respublikos Vyriausybė 2015 m. liepos 1 d. nutarimu Nr. 725 „Dėl įgaliojimo suteikimo įgyvendinant Lietuvos Respublikos sodininkų bendrijų įstatymo Nr. IX-1934 2, 6, 11, 15, 16, 17, 18, 22, 24, 27 ir 28 straipsnių pakeitimo įstatymo 12 straipsnio 4 dalies nuostatas“ įgaliojo Aplinkos ministeriją patvirtinti sodininkų bendrijų bendrojo naudojimo žemėje esančių vidaus kelių perdavimo programą. Pažymėtina, kad žemės sklypų ir kito nekilnojamojo turto kadastrinių matavimų atlikimas ir įregistravimas nekilnojamojo turto registre –Nacionalinės žemės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos, VĮ Registrų centro kuruojamos sritys, todėl aplinkos ministrui įsakymu tvirtinti sodininkų bendrijų bendrojo naudojimo žemėje esančių vidaus kelių perdavimo programą būtų neteisėta, kaip ir nurodyti pavedimus ministerijoms ir kitoms Aplinkos ministerijai nepavaldžioms įstaigoms vykdyti ir taip joms priskirtas funkcijas. Sodininkų bendrijų bendrojo naudojimo žemėje esančių vidaus kelių perdavimo programos tvirtinimas ne Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu, o aplinkos ministro įsakymu prieštarautų Įstatymo 2 straipsnio 1 dalies nuostatoms.

Įstatymo 2 straipsnio 1 dalies ir 12 straipsnio 4 dalies nuostatos dėl sodininkų bendrijų bendrojo naudojimo žemėje esančių vidaus kelių perdavimo programos tvirtinimo negali būti įgyvendintos ir dėl šių priežasčių:

1) Kelia abejonių sodininkų bendrijų bendrojo naudojimo žemėje esančių vidaus kelių

perdavimo programos, atitinkančios Įstatymo nuostatas dėl jos turinio, tvirtinimas, kadangi sodininkų bendrijų bendrojo naudojimo žemėje esančių kelių perdavimas nėra valdymo sritis, kuriai reikėtų nustatyti plėtros tikslus ir įgyvendinimo būdus vienos ar kelių valdymo sričių plėtrai numatyti, būdingus vidutinės trukmės strateginio planavimo dokumentams, t. y. šios srities programa savo esme negali atitikti Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. birželio 6 d. nutarimu Nr. 827 patvirtintos Strateginio planavimo metodikos nuostatų. Kitu atveju, minėtos programos tvirtinimas būtų perteklinis, kadangi valstybinės žemės sklypų ar jų dalių perdavimo savivaldybėms patikėjimo teise tvarka nustatyta Valstybinės žemės sklypų perdavimo valdyti, naudoti ir disponuoti jais patikėjimo teise savivaldybėms taisyklėse, patvirtintose Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. rugsėjo 10 d. nutarimu Nr. 1418.

2) Patvirtinus sodininkų bendrijų bendrojo naudojimo žemėje esančių vidaus kelių perdavimo programą, pagal kurią valstybės biudžeto tiksliniai asignavimai būtų paskirstomi sodininkų bendrijų bendrojo naudojimo žemės sklypų, naudojamų keliams (gatvėms) eksploatuoti ar tiesti, ar žemės sklypų su juose esančiais keliais (gatvėmis) kadastriniams matavimams atlikti ir įregistruoti Nekilnojamojo turto registre, valstybinės žemės sklypų vidaus keliams tvarkyti ir prižiūrėti perdavimas savivaldybėms patikėjimo teise Valstybinės žemės sklypų perdavimo valdyti, naudoti ir disponuoti jais patikėjimo teise savivaldybėms taisyklių nustatyta tvarka būtų komplikuotas, kadangi vadovaujantis Lietuvos Respublikos žemės įstatymo, reglamentuojančio žemės nuosavybės, valdymo ir naudojimo santykius bei žemės tvarkymą ir administravimą Lietuvos Respublikoje, 7 straipsnio 2 dalies 2 punktu, valstybinės žemės sklypai perduodami savivaldybėms patikėjimo teise Vyriausybės nutarimais gatvėms ir vietiniams keliams, tačiau ne vidaus keliams. Tas pats įtvirtinta Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo 6 straipsnio 32 punkte, pagal kurį savivaldybių savarankiškoji funkcija – savivaldybių vietinės reikšmės kelių ir gatvių priežiūra, taisymas, tiesimas ir saugaus eismo organizavimas. Pagal esamą situaciją sodininkų bendrijose vidaus kelių savivaldybės nevaldo, todėl šių kelių atžvilgiu negali būti įgyvendintos Vietos savivaldos įstatymo 6 straipsnio 32 punkto, Žemės įstatymo 7 straipsnio 2 dalies 2 punkto nuostatos.

3) Lietuvos Respublikos Seime įregistruotas Lietuvos Respublikos kelių priežiūros ir plėtros programos finansavimo įstatymo Nr. VIII-2032 9 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas XIIP–4597, kuriuo siekiama aiškiai reglamentuoti Kelių priežiūros ir plėtros programos lėšų naudojimo sritis valstybinės reikšmės keliams ir vietinės reikšmės keliams, nurodyti konkrečias reikmes, kurioms gali būti naudojamos minėtos programos finansavimo lėšos, todėl tikėtina, kad sodininkų bendrijų bendrojo naudojimo žemėje esančių vidaus kelių perdavimo programa būtų perteklinė, ją patvirtinus būtų neefektyviai paskirstomos ir naudojamos valstybės biudžeto lėšos minėtiems darbams atlikti, sudaromos sąlygos korupcijai vietos savivaldos institucijose.

Kyla teisinių problemų dėl Įstatymo 2 straipsnio nuostatos sodininkų bendrijose bendrojo naudojimo žemėje visus kelius (gatves) priskirti vidaus keliams. Pažymime, kad Lietuvos Respublikos automobilių kelių plėtojimo, priežiūros ir naudojimosi jais teisinius pagrindus, kelių suskirstymą pagal reikšmę ir nuosavybės formas nustato Lietuvos Respublikos kelių įstatymas. Pagal Kelių įstatymo 3 straipsnio 3 dalį vietinės reikšmės viešiesiems keliams priskiriami keliai, jungiantys gyvenamąsias vietoves, rekreacijos objektus, gatvės gyvenamosiose vietovėse ir kiti keliai. Kelių įstatymo 4 straipsnio 3 dalyje įtvirtinta, kad vietinės reikšmės viešieji keliai nuosavybės teise priklauso savivaldybėms. Vidaus keliai dažniausiai priklauso valstybei arba

juridiniams ir fiziniams asmenims. Savivaldybės ir sodininkų bendrijos nurodo, kad vidaus kelių mėgėjų sodų teritorijose jos nevaldo. Lietuvos Respublikos administracinių vienetų ir jų ribų įstatymo 3 straipsnyje įtvirtinta, kad sodininkų bendrijos teritorija yra gyvenamosios vietovės teritorijos dalis, turinti savo ribas ir pavadinimą. Pažymime, kad šalies didžiuosiuose miestuose ir jų priemiesčiuose yra sodininkų bendrijų, virtusių gyvenamaisiais kvartalais be gyvenimo kokybę užtikrinančios aptarnavimo infrastruktūros, todėl sodininkų bendrijose kai kuriuos kelius (gatves), tarnaujančius gyventojų bendram naudojimui, jungiančius kelias sodininkų bendrijas, tikslinga priskirti vietinės reikšmės viešiesiems keliams. Kai kurios savivaldybės sodų bendrijose esančius kelius (gatves) yra perėmusios į savo balansą. Manytume, kad atsakingos institucijos turėtų spręsti sodų kelių, tarnaujančių gyventojų bendram naudojimui, priskyrimo vietinės reikšmės keliams klausimą, įvertinant ir tai, kad sodininkams nusprendus likviduoti sodininkų bendriją, likusį bendrijos turtą (įskaitant bendrojo naudojimo žemę su esančiais vidaus keliais) savivaldybės ar kiti viešieji juridiniai asmenys nenori perimti, todėl tikėtina kad toks turtas teismo sprendimu gali būti pripažintas bešeimininkiu.

4. Siūlomos naujos teisinio reguliavimo nuostatos ir laukiami teigiami rezultatai

Įstatymo projekto 1 straipsnyje 1 dalyje išdėstyto Sodininkų bendrijų įstatymo 6 straipsnio 1 dalyje siūloma atsisakyti sodininkų bendrijų bendrojo naudojimo žemės sklypų, naudojamų keliams (gatvėms) eksploatuoti ar tiesti, ar žemės sklypų su juose esančiais keliais (gatvėmis) kadastriniams matavimams ir įregistravimui Nekilnojamojo turto registre naudoti sodininkų bendrijų ir savivaldybių lėšas, kadangi ši keliais (gatvėmis) užimta žemė nuosavybės teise priklauso ne sodininkų bendrijoms ar savivaldybėms, o valstybei. Be to, savivaldybės ir sodininkų bendrijos nurodo, kad neturi lėšų šiems darbams atlikti. Kad ši vietinės reikšmės keliams (gatvėms) skirta valstybinė žemė būtų perduodama valdyti savivaldybėms patikėjimo teise, tikslinga, kad žemės sklypų kadastrinius matavimus ir įregistravimą vykdytų savivaldybės, o minėti darbai savivaldybėms (įskaitant kompensacijas sodininkų bendrijoms už jų lėšomis atliktus žemės sklypų ir kelių kadastrinius matavimus ir įregistravimą Nekilnojamojo turto registre) būtų finansuojami iš Kelių priežiūros ir plėtros programos lėšų.

Siūloma atsisakyti nuostatos tvirtinti sodininkų bendrijų bendrojo naudojimo žemėje esančių vidaus kelių perdavimo programą, pagal kurią valstybės biudžeto tiksliniai asignavimai būtų paskirstomi sodininkų bendrijų bendrojo naudojimo žemės sklypų, naudojamų keliams (gatvėms) eksploatuoti ar tiesti, ar žemės sklypų su juose esančiais keliais (gatvėmis) kadastriniams matavimams atlikti ir įregistruoti Nekilnojamojo turto registre, kadangi valstybinės žemės sklypų vidaus keliams tvarkyti ir prižiūrėti perdavimas savivaldybėms būtų neįmanomas taikant Žemės įstatymo, Vietos savivaldos įstatymų nuostatas. Be to, sodininkų bendrijų bendrojo naudojimo žemėje esančių kelių perdavimas nėra valdymo sritis, kuriai reikėtų nustatyti plėtros tikslus ir įgyvendinimo būdus vienos ar kelių valdymo sričių plėtrai numatyti, būdingus vidutinės trukmės strateginio planavimo dokumentams, t. y. šios srities programa savo esme negali atitikti Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. birželio 6 d. nutarimu Nr. 827 patvirtintos Strateginio planavimo metodikos nuostatų.

Vietoj minėtos programos siūloma nustatyti, kad sodininkų bendrijų bendrojo naudojimo žemės sklypų, naudojamų keliams (gatvėms) eksploatuoti ar tiesti, ar žemės sklypų su juose esančiais keliais (gatvėmis) kadastriniai matavimai ir įregistravimas Nekilnojamojo turto registre,

taip pat vietinės reikšmės kelių (gatvių) projektavimo, tiesimo, rekonstravimo, taisymo (remonto) ir priežiūros darbai savivaldybėms perėmus šiuos žemės sklypus būtų finansuojami iš Kelių priežiūros ir plėtros programos lėšų.

Įstatymo projekto 1 straipsnio 2 dalimi siūloma Sodininkų bendrijų įstatymo 6 straipsnį papildyti nauja 2 dalimi, kurioje nustatomos sąlygos, kurias įvykdžius galėtų būti atliekami sodininkų bendrijų bendrojo naudojimo žemės sklypų, naudojamų keliams (gatvėms) eksploatuoti ar tiesti, ar žemės sklypų su juose esančiais keliais (gatvėmis) kadastriniai matavimai, įregistravimas Nekilnojamojo turto registre ir perdavimas savivaldybei patikėjimo teise. Kad minėti darbai galėtų būtų vykdomi ir finansuojami iš Kelių priežiūros ir plėtros programos lėšų, nustatomos šios sąlygos:

1) Kelio juostos ar žemės juostos plotis turi būti ne mažesnis kaip 5 m.

Toks reikalavimas atitiktų statybos techninio reglamento STR 2.06.04:2014 „Gatvės ir vietinės reikšmės keliai. Bendrieji reikalavimai“, patvirtinto Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2011 m. gruodžio 2 d. įsakymu Nr. D1-933, nustatytus gatvės ir vietinės reikšmės kelių tiesimo, rekonstravimo ir remonto projektavimo techninius reikalavimus, užtikrintų mėgėjų sodų teritorijose gyvenančių asmenų susisiekimą su aplinkinėmis teritorijomis, taip pat priešgaisrinės saugos, policijos, greitosios pagalbos ir kitų specialiųjų tarnybų darbuotojų patekimą specialiosiomis transporto priemonėmis į mėgėjų sodų teritorijas.

2) Keliu ar žemės juosta naudojasi ne mažiau kaip 2 sodininkų bendrijos.

Įgyvendinant šį reikalavimą būtų perduodami ne ribotam (vidaus), o gyventojų bendram naudojimui tarnaujantys sodininkų bendrijų keliai (žemės juostos). Keliai, jungiantys gyvenamąsias vietoves, rekreacijos objektus, taip pat gatvės gyvenamosiose vietovėse, jungiamieji ir kiti keliai pagal Kelių įstatymą laikomi vietinės reikšmės viešieji keliai.

3) Sodininkų bendrijose turi būti deklaravę gyvenamąją vietą ne mažiau kaip 50 asmenų.

Poreikis perimti savivaldybėms patikėjimo teise sodininkų bendrijų bendrojo naudojimo žemės sklypus, naudojamus keliams (gatvėms) eksploatuoti ar tiesti, ar žemės sklypus su juose esančiais keliais (gatvėmis) ir vykdyti vietinės reikšmės kelių ir gatvių projektavimo, tiesimo, rekonstravimo, taisymo (remonto) ir priežiūros darbus pirmiausia turėtų būti grindžiamas vietos gyventojų poreikiu. Manytina, kad socialiniu ir ekonominiu aspektu būtų nepagrįstas poreikis sodininkų bendrijose, kuriose nėra deklaravusių gyvenamąją vietą asmenų, ar deklaravusių vos keli asmenys, atlikti ir finansuoti iš valstybės biudžeto žemės sklypų (kelių) kadastrinius matavimus ir registravimą Nekilnojamojo turto registre, vykdyti vietinės reikšmės kelių (gatvių) projektavimo, tiesimo, rekonstravimo, taisymo (remonto) ir priežiūros darbus savivaldybėms perėmus šiuos sklypus.

4) Kelio ar žemės juostos ilgis turi būti ne trumpesnis kaip 500 m arba perduodamas bendrojo naudojimo žemės plotas ne mažesnis kaip 0,25 ha.

Manytina, kad nepagrįstas poreikis atlikti nemažai valstybės biudžeto lėšų reikalaujančias procedūras (kadastrinius matavimus, nekilnojamojo turto registravimą), kad būtų perduodami savivaldybėms patikėjimo teise nedidelio ploto 6-10 arų sodininkų bendrijų bendrojo naudojimo žemės sklypai, kuriuose kelių atkarpos atskirais atvejais nesiektų ir 100 metrų. Abejotina, ar tokių trumpų kelių atkarpų perdavimas savivaldybėms išspręstų vietos gyventojų poreikius, ar tokios trumpos kelių atkarpos jungtų sodininkų bendrijas su aplinkinėmis teritorijomis ir turėtų didelę svarbą susisiekimui. Dauguma sodininkų bendrijų nurodė poreikį, kad savivaldybės tvarkytų

ilgesnes kaip 500 metrų kelių atkarpas.

5) Sodininkų bendrija perduodamo bendrojo naudojimo žemės ploto turi būti neišsipirkusi iš valstybės.

Reikalavimas būtinas, kadangi Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. rugsėjo 10 d. nutarimas Nr. 1418 „Dėl valstybinės žemės sklypų perdavimo valdyti, naudoti ir disponuoti jais patikėjimo teise savivaldybėms taisyklių patvirtinimo“ pagal įtvirtintą jo priėmimo teisinį pagrindą nereglamentuoja (ir negali reglamentuoti) privačios nuosavybės perdavimo savivaldybėms. Bendrojo naudojimo žemės sklypų išpirkimas iš sodininkų bendrijų valstybei kainuotų nemažai lėšų.

6) Sodininkų bendrija nuosavybės teise nevaldo kelio, jeigu perduodame valstybinės bendrojo naudojimo žemės plote yra kelias.

Jeigu sodininkų bendrijos savo lėšomis bus įsirengusios (nusitiesusios) kelius, kuriuos bus planuojama perduoti savivaldybėms, tokių kelių perdavimo kartu su valstybine žeme šiuo metu nenumato joks teisės aktas. Pažymėtina, kad Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. rugsėjo 10 d. nutarimas Nr. 1418 „Dėl valstybinės žemės sklypų perdavimo valdyti, naudoti ir disponuoti jais patikėjimo teise savivaldybėms taisyklių patvirtinimo“ pagal įtvirtintą jo priėmimo teisinį pagrindą nereglamentuoja (ir negali reglamentuoti) privačios nuosavybės perdavimo savivaldybėms, todėl šis siūlomas reikalavimas padėtų išspręsti sodininkų bendrijų klausimus, susijusius su valstybinės žemės sklypų su valstybinės žemės sklypų su juose esančiais keliais (gatvėmis) perdavimu savivaldybėms.

Įstatymo projekto 1 straipsnio 1 dalyje ir 3 dalyje, kuri vietoj Sodininkų bendrijų įstatymo 6 straipsnio 8 dalies laikoma 9 dalimi, siūloma atsisakyti nuostatos, kad sodininkų bendrijų bendrojo naudojimo žemėje visi esantys keliai (gatvės) yra vidaus keliai. Šalies didžiuosiuose miestuose ir jų priemiesčiuose yra sodininkų bendrijų, virtusių gyvenamaisiais kvartalais be gyvenimo kokybę užtikrinančios aptarnavimo infrastruktūros, todėl sodininkų bendrijose kai kuriuos kelius (gatves), tarnaujančius gyventojų bendram naudojimui, jungiančius sodininkų bendrijas su aplinkinėmis teritorijomis, siūloma laikyti vietinės reikšmės viešaisiais keliais. Priskirti šiuos kelius vietinės reikšmės viešiesiems keliams aktualu sprendžiant mėgėjų sodų teritorijų tvarkymo klausimus, kad prireikus į jas specialiosiomis transporto priemonėmis galėtų patekti atlikdami pareigas priešgaisrinės saugos, policijos, greitosios pagalbos ir kitų specialiųjų tarnybų darbuotojai, užtikrintų gyvenančių asmenų susisiekimą su aplinkinėmis teritorijomis, todėl siūloma mėgėjų sodo teritorijos bendrojo naudojimo žemėje esančių vietinės reikšmės kelių (gatvių juostų) minimalų plotį nustatyti 5 metrus, atitinkantį statybos techninio reglamento STR 2.06.04:2014 „Gatvės ir vietinės reikšmės keliai. Bendrieji reikalavimai“, patvirtinto Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2011 m. gruodžio 2 d. įsakymu Nr. D1-933, nustatytus gatvės ir vietinės reikšmės kelių tiesimo, rekonstravimo ir remonto projektavimo techninius reikalavimus.

Įstatymo projekto 2 straipsnyje dėstomos baigiamosiomis nuostatos, kurios priėmus šį įstatymą apibrėžtų jo įgyvendinimo tvarką ir iki įsigaliojimo atsiradusių santykių teisinį reguliavimą:

1) siūloma nustatyti, kad sodininkų bendrijoms iki 2020 m. sausio 1 d. būtų kompensuotos išlaidos už sodininkų bendrijų bendrojo naudojimo žemės ir vidaus kelių kadastrinių matavimų atlikimą ir įregistravimą Nekilnojamojo turto registre laikotarpyje nuo 2010 m. spalio 1 d., kada įsigaliojo Sodininkų bendrijų įstatymo 6 straipsnio 1 dalies nuostata dėl bendrojo naudojimo žemėje

esančių vidaus kelių kadastrinių matavimų atlikimo sodininkų bendrijų lėšomis, iki 2018 m. sausio 1 d., kada įsigaliotų siūlomos Sodininkų bendrijų įstatymo pataisos. Išlaidos sodininkų bendrijoms būtų kompensuojamos tik tais atvejais, jeigu tenkinamos šios įstatymo 1 straipsnio 2 dalyje išdėstyto Sodininkų bendrijų įstatymo 6 straipsnio 2 dalyje nustatytos sąlygos. Pažymime, kad siūlomos nuostatos neprieštarautų Sodininkų bendrijų įstatymo 28 straipsniui dėl sodininkų bendrijų rėmimo būdų iš valstybės ir savivaldybės biudžetų;

2) siūloma nustatyti Sodininkų bendrijų įstatymo pataisų įsigaliojimą 2018 m. sausio 1 d., įvertinant tai, kad 2017 metų valstybės biudžetas šiuo metu rengiamas ir bus priimtas iki š. m. pabaigos. Be to, tikėtina, kad Sodininkų bendrijų įstatymo pataisos bus priimtos ne anksčiau kaip 2016 m. IV ketvirtyje, tad valstybės biudžeto lėšos sodininkų bendrijų bendrojo naudojimo žemės sklypų, naudojamų keliams (gatvėms) eksploatuoti ar tiesti, ar žemės sklypų su juose esančiais keliais (gatvėmis) kadastriniams matavimams atlikti ir įregistruoti Nekilnojamojo turto registre galėtų būti numatytos ne anksčiau kaip 2018 metais.

5. Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo rezultatai, galimos neigiamos priimto įstatymo pasekmės ir kokių priemonių reikėtų imtis, kad tokių pasekmių būtų išvengta

Neigiamų pasekmių nenumatoma.

6. Galima priimto įstatymo įtaka kriminogeninei situacijai, korupcijai

Priėmus Sodininkų bendrijų įstatymo pataisas, bus užkirstas kelias neefektyviai skirstyti valstybės biudžeto lėšas savivaldybėms pagal sodininkų bendrijų bendrojo naudojimo žemėje esančių vidaus kelių perdavimo programą, kartu sumažinta korupcijos galimybė vietos savivaldos institucijose neskaidriai naudoti valstybės biudžeto lėšas.

7. Galima įstatymų įgyvendinimo įtaka verslo sąlygoms ir jo plėtrai

Įstatymo projekto nuostatų įgyvendinimas turės teigiamą įtaką verslo sąlygoms ir jo plėtrai mėgėjų sodų teritorijose, esančiose šalies didžiuosiuose miestuose ir jų priemiesčiuose. Užtikrinus susisiekimą vietinės reikšmės keliais su sodininkų bendrijomis (gyvenamaisiais kvartalais) būtų sudaromos sąlygos investicijoms į šių teritorijų plėtrą ir gyvendinimo kokybės užtikrinimą.

8. Įstatymo inkorporavimas į teisinę sistemą, teisės aktai, kuriuos būtina priimti, galiojantys teisės aktai, kuriuos reikia pakeisti ar pripažinti netekusiais galios

Siekiant numatyti, kad sodininkų bendrijų bendrojo naudojimo žemės sklypų, naudojamų keliams (gatvėms) eksploatuoti ar tiesti, ar žemės sklypų su juose esančiais keliais (gatvėmis) kadastriniai matavimai ir įregistravimas Nekilnojamojo turto registre būtų finansuojami iš Kelių priežiūros ir plėtros programos lėšų, reikės priimti Lietuvos Respublikos kelių priežiūros ir plėtros programos finansavimo įstatymo Nr. VIII-2032 pataisas. Seime šiuo metu įregistruotas Kelių priežiūros ir plėtros programos finansavimo įstatymo Nr. VIII-2032 9 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas XIIP–4597, kuriuo siekiama aiškiai reglamentuoti Kelių priežiūros ir plėtros programos lėšų naudojimo sritis valstybinės reikšmės keliams ir vietinės reikšmės keliams, nurodyti konkrečias reikmes, kurioms gali būti naudojamos minėtos programos finansavimo lėšos.

Savivaldybės, vykdydamos Vietos savivaldos įstatymo 6 straipsnio 32 punkte nustatytą

savarankišką funkciją „savivaldybių vietinės reikšmės kelių ir gatvių priežiūra, taisymas, tiesimas ir saugaus eismo organizavimas“, šiuo metu neturi pareigos vykdyti sodininkų bendrijų kelių ir gatvių priežiūros, taisymo, tiesimo ir saugaus eismo organizavimo juose veiklą, kadangi sodininkų bendrijų keliai nėra savivaldybių. Siekiant, kad savivaldybės prižiūrėtų, taisytų, tiestų sodininkų bendrijų kelius ir gatves, tikslinga priimti Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo Nr. I-533 6 straipsnio pataisas, nustatant savarankišką savivaldybių funkciją „sodininkų bendrijų kelių ir gatvių priežiūra, taisymas, tiesimas ir saugaus eismo organizavimas“. Seime šiuo metu įregistruotas Vietos savivaldos įstatymo Nr. I-533 6 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas.

Numatoma pripažinti netekusiu galios Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2015 m. liepos 1 d. nutarimą Nr. 725 „Dėl įgaliojimų suteikimo įgyvendinant Lietuvos Respublikos sodininkų bendrijų įstatymo Nr. IX-1934 2, 6, 11, 15, 16, 17, 18, 22, 24, 27 ir 28 straipsnių pakeitimo įstatymo 12 straipsnio 4 dalies nuostatas“.

Kitų teisės aktų priimti ar pakeisti nereikės.

9. Įstatymo projekto atitiktis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimams, Įstatymo projekto sąvokų ir jas įvardijančių terminų įvertinimas Terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka.

Įstatymo projektas atitinka Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos įstatymo ir Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymo reikalavimus.

10. Įstatymo projekto atitiktis Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatoms ir Europos Sąjungos dokumentams

Įstatymo projektas atitinka Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas ir Europos Sąjungos dokumentus.

11. Įstatymui įgyvendinti reikalingi įgyvendinamieji teisės aktai, šių aktų rengėjai ir parengimo terminai

Įstatymui įgyvendinti įgyvendinamųjų teisės aktų rengti nereikės.

12. Valstybės, savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšos, kurių prireiks įstatymams įgyvendinti, ar bus galima sutaupyti (pateikiami prognozuojami rodikliai einamaisiais ir artimiausiais 3 biudžetiniais metais).

Įstatymo projekte numatytų nuostatų įgyvendinimui reikės papildomų lėšų iš Kelių priežiūros ir plėtros programos sodininkų bendrijų bendrojo naudojimo žemės sklypų, naudojamų keliams (gatvėms) eksploatuoti ar tiesti, ar žemės sklypų su juose esančiais keliais (gatvėmis) kadastriniams matavimams atlikti ir įregistruoti Nekilnojamojo turto registre. Preliminariais skaičiavimais pagal savivaldybių 2015 metais pateiktus duomenis taikant Įstatymo projekto 1 straipsnio 2 dalyje nustatomus atrankos kriterijus, kadastriniams matavimams reikėtų iki 675 000 eurų, o netaikant atrankos kriterijų iki 1 600 000 eurų. Preliminarūs skaičiavimai sodininkų bendrijų bendrojo naudojimo žemės sklypų įregistravimo į Nekilnojamojo turto registrą išlaidoms neatlikti, kadangi nežinomas tikslus savivaldybėms perduodamų žemės sklypų skaičius, nežinomos žemės sklypų vidutinės rinkos vertės (sodininkų bendrijose bendrojo naudojimo žemės plotai dažnai nėra suformuoti žemės sklypais). Taikant Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2014 m. balandžio 23 d.

nutarimu Nr. 365 patvirtinto atlyginimo už nekilnojamųjų daiktų, daiktinių teisių į juos, šių teisių suvaržymų ir su nekilnojamaisiais daiktais susijusių juridinių faktų, įmonių perleidimo ir nuomos sutarčių įregistravimą/ išregistravimą ir naudojimąsi Nekilnojamojo turto registro duomenimis dydžių sąrašo nuostatas, atlyginimo už nuosavybės teisės į žemės sklypą įregistravimą dydžiai juridiniams asmenims gali siekti nuo 23,17 eurų iki 2331 eurų, priklausomai nuo žemės sklypo vidutinės rinkos vertės.

13. Įstatymo projekto rengimo metu gauti specialistų vertinimai ir išvados

Specialistų vertinimų ir išvadų Įstatymo projektui nebuvo gauta.

14. Reikšminiai žodžiui, kurių reikia šiam projektui įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, įskaitant Europos žodyno „Eurovoc" terminus, temas bei sritis

Reikšminiai žodžiai, kurių reikia Įstatymų projektams įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, įskaitant reikšminius žodžius pagal Europos žodyną Eurovoc:

„mėgėjų sodo teritorija", „sodininkų bendrija".

15. Kiti, iniciatorių nuomone, reikalingi pagrindimai ir paaiškinimai

Nėra.

20160822

2016-08-22